

Bilag 8. Artikel om sprogpolitiet

BLOG: VÆRDIKAMPEN (/)

B

Sprogpolitiet skal slappe af

AF MIKKEL ANDERSSON 23. NOVEMBER 2017 14:56

0 (HTTPS://ANDERSSON.BLOGS.BERLINGSKE.DK/2017/11/23/SPROGPOLITIET-SKAL-SLAPPE-AF/#COMMENTS)

Anbefal 105 Tweet Del G+

- 1) Det må være hårdt at være Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, der står for at udgive og dokumentere dansk sprog og litteratur. Forleden blev selskabet først voldsomt skoset af Det Grønlandske Hjemmestyre, fordi selskabet per 10. november havde optaget ordet »grønlanderstiv« i Den Danske Ordbog. Men ikke nok med det. I samme forbindelse erklærede kulturminister Mette Bock, at hun »personligt ærgrede« sig over, at netop det ord var kommet med.
- 2) Det er imidlertid lidt en skam, at myndighedsudøvere på den måde går ud og bidrager – direkte eller indirekte – til den desværre udbredte misforståelse, at Den Danske Ordbog er en slags overdommer over, hvilke ord folk kan og må bruge. Mange forestiller sig nemlig, at ordbøger er en liste over, hvilke ord der er rigtige, og som man kan bruge uden at modtage et bødeforlæg fra sprogpolitiet. Det er de imidlertid ikke. Ordbøger er en alfabetiseret liste over ord, man kan slå op for at finde ud af, hvad deres betydning er. Derfor indeholder Den Danske Ordbog også alskens grimme ord som verbet »at jøde«, der betyder at stjæle – hvilket unægtelig ikke er videre sympatisk – samt ordet »nigger«, som de færreste nok ville tage i munden.
- 3) Man kan så naturligvis håbe, at ord som »grønlanderstiv« og »at jøde« bliver så eksotiske og sjældent anvendte vendinger, at man bliver nødt til at slå op i ordbogen for at opdage, at de ikke har noget at gøre med henholdsvis at være forfrossen og gå i synagoge. Hvis folk helt holder op med at bruge ordene, bliver de pillet ud af ordbogen, hvilket også sker for helt almindelige og anstændige ord. Eksempelvis henslæber »trættekær« og »sporenstreg« for indeværende en tilværelse som så ubrugte ord, at de er i fare for at falde helt ud af ordbogen.
- 4) At man kan håbe på, at ord holder op med at blive brugt, ændrer imidlertid ikke på, at en ordbog skal forklare, hvordan sproget bliver brugt og ikke, hvordan det bør bruges, hvis det skal være et meningsfuldt værktøj. Hvis ordbøger ikke tilstræber at indeholde de ord, som folk faktisk bruger, og forklarer deres gængse betydning, er de spild af enten papir eller bits og bytes. Selvom mange sikkert ville ønske, at det var muligt for Det Danske Sprog- og Litteraturselskab at bestemme, hvilke ord folk bruger, er det ikke sådan, sprog fungerer. Ord opstår og forgår hele tiden, af og til endda uden at nogen helt er sikre på, hvor de egentlig kommer fra. Så hvis tilstrækkeligt mange bliver enige om, at en fuckswinger fremover var en glimrende alternativ betegnelse for en folketingskandidat fra Alternativet (nej, det er ikke en opfordring), og brugte det i daglig tale, vil det såmænd også blive optaget i ordbogen, selvom det måske ikke lyder pænt i alles ører. Derfor kan man måske ærgre sig over, at der findes folk, som siger »grønlanderstiv«, men at ærgre sig over, at ordet kommer i ordbogen, når det bliver brugt, giver ingen mening.

Mikkel Andersson er journalist og debattør og kan følges på Facebook (<http://www.facebook.com/mikkela>) og Twitter (<https://twitter.com/AnderssonMikkel>).

Debat (<https://Andersson.Blogs.Berlingske.Dk/Category/Debat/>)